

се съединява съ по-предишния. Източниятъ проходъ (Πόλις Σιδηράι у византийцитѣ)²⁴, съ пѣтъ направенъ отъ султанъ Махмудъ II, минава презъ Комарово до вододѣла на Тунджа и Луда Камчия (300 м.), отвждъ тая рѣка се издига при Чалджавакъ по срѣдната верига на Балкана (402 м.), следъ това се спуща къмъ Голѣма Камчия и води по-нататѣкъ за Шуменъ (257 м.).

Най-източната частъ на Балкана, *Емине Балканъ* (около 1000 м.), се завършва при Черно море съ носъ Емине (въ срѣдн. вѣкове Savo di l'Emano)²⁵, дѣто е разположенъ едноименъ градъ, срѣдновѣков. Емона²⁶. При Айтосъ въ Тракия (143 м.) се намиратъ най-източнитѣ проходи на Балкана, единъ отъ които (*Надирѣ дербендѣ*) води за долината на Малка Камчия, съ пѣтъ за Шуменъ; другъ сжщо отъ Айтосъ, презъ долината Къркъ-гечидъ (40 прохода презъ Делидже-дере), право на северъ за Провадия (тукъ има следи отъ римски пѣтъ); най-сетне трети, крайбрѣженъ проходъ, презъ който сж минали руситѣ презъ 1829 г., води край морския брѣгъ отъ Месемврия и Анхиало за Варна.

5. *Добруджа*. На северъ отъ източната страна на Балкана лежи Добруджа (Scythia minor у древнитѣ), висока равнина (100—200 м.) съ стрѣмни кѣраища както къмъ Дунава, тъй и къмъ морето. Близко до дунавскитѣ устия, образувайки единъ видъ полуостровъ между морето и Дунава, Добруджа представя гориста планинска група, въ която се издига *Сакарѣ-баирѣ* (515 м.) при Бабадагъ. Добруджа напомня унгарската низина, въ по-голѣмата си частъ е равна степъ, покрита съ разкошна трева; тукъ е свѣрталището на чергаритѣ-овчари, които докарватъ насамъ стада овце и кози дори отъ Трансильвания (мокани); само тукъ-тамъ около селата се обработватъ ниви и градини. Името Добруджа датира отъ края на XIV вѣкъ; тя е наречена така по името на българския князь Добротичъ²⁷.

2. Странджа

Източната частъ на Тракия, Понтийското крайбрѣжие, е затворена отъ една планинска верига, която обикновено наричатъ *Странджа*²⁸. Тия планини сж раздѣлени отъ Балкана чрезъ едно вулканично плоскогорие, което се простира отъ Тунджа дори до морето и е усѣяно съ многобройни правилни конусообразни възвишения (Кючукъ Бакаджикъ, около 700 м.). До самитѣ поли на Балкана лежи една плодородна, отчасти мочурлива равнина. Тия варовити планини на Странджа, досега малко проучени, се спущатъ стрѣмно къмъ морето и полегато къмъ тракийската равнина. Тѣ сж покрити съ гори, прорѣзани сж съ много скалисти долини и изобилватъ съ пещери, които, споредъ народнитѣ разкази, се съобщаватъ подъ Балкана съ Дунава. Гориститѣ възвишения достигатъ до 1000 м. височина. Тукъ има много обширни джбови гори, по които българскитѣ хайдути дохождатъ почти до Цариградъ. Тая планинска верига преминава при Босфора въ византийския полуостровъ.

Въ жгѣла между Тунджа и Марица, на единъ день пѣтъ северно отъ Одринъ, се издига *Сакарѣ планина*, усамотена гранитна планина, покрита съ джбови гори (около 900 м.), виждана отъ всички страни на далечно разстояние. Въ срѣднитѣ вѣкове тя се именувала по грѣцки *Параория*, по славянски *Скритная*. На западъ отъ нея, отвждъ Марица, при Харманли се започватъ гранитнитѣ предпланини на Родопитѣ; на изтокъ, отвждъ пролома на Тунджа, на 6 часа пѣтъ лежатъ предпланинитѣ на Странджа.

Надлъжъ по западния брѣгъ на Пропонтида, юго-западно отъ Странджа, се простира единъ низѣкъ гребенъ, наричанъ *Текирѣ-дагъ*. При Сароския заливъ той се раздвоява. Юго-западниятъ клонъ заема Тракийски Херсонесъ,